
דוחות הביקורת

2017

היערכות לשעת חירום
מעקב אחר תיקון הליקויים

אסונות טבע

רעידות אדמה

שריפות

מצבים ביטחוניים

מלחמה

פח"ע

חל"כ

טרור חקלאי

היבטים הנדסיים

שיטפונות והצפות

מבוא

בהערכת הסיכונים הנשקפים למועצה האזורית הגלבוע, נלקחו בחשבון הסיכונים הנגזרים מאסונות טבע ובעיקר רעידות אדמה, שריפות, שיטפונות וכן אירועים בלתי קונבנציונליים בעקבות אסונות טבע או תקלות. תרחיש הייחוס הארצי מניח אירוע של רעידת אדמה הרסנית שמוקדה ממוקם באזור העיר בית שאן, על השבר הסורי – אפריקאי, הסמוך גיאוגרפית לשטח המועצה האזורית הגלבוע. בהיערכות למצבי חירום נבדקו מוכנות העורף לתרחישים בטחונים שונים ומגוונים בהתאם לתרחיש הייחוס למועצה האזורית הגלבוע. הנושאים נבחרו במסגרת תכנית העבודה. נושאים נוספים שנבדקו בהמשך מהלך הביקורת עוסקים בהיבטים ההנדסיים, שיטפונות והצפות, בהיערכות לשעת חירום.

פעולות הביקורת

מפאת חשיבות הנושא, מבקר המועצה השתתף במהלך השנים 2012-2018 בישיבות רבות של וועדת מל"ח, מ.א. הגלבו. כמו כן השתתף המבקר בכנסים של מרכז השלטון המקומי, אשר דנו ועדכנו בהיערכות הנדרשת של הרשויות המקומיות לתרחישי חירום מגוונים. בנוסף צפה המבקר בתרגילים הארציים במסגרת סבב ביקורים במוסדות החינוך ברחבי המועצה האזורית הגלבו. הביקורת ערכה סיורים רבים בכל רחבי היישובים במועצה האזורית. מבקר המועצה נפגש עם יו"ר ועדת ההיגוי העליונה במדינת ישראל, להיערכות לרעידות אדמה. במהלך עבודת הביקורת נפגש מבקר המועצה עם קב"ט המועצה הקודם והנוכחי שמונה בחודש ספטמבר 2016. בנוסף המבקר קיים פגישות עם מהנדס המועצה הקודם והנוכחי, סגן ראש המועצה ראש מנהל השירות לתושב הקודם והנוכחי, מזכיר המועצה, מנהל מחלקת הנוער הקודם, מנהלת אגף הרווחה, מנכ"ל תאגיד המים והביוב קולחי גלבו וחברי ועדת מלח. מבקר המועצה נפגש גם עם גורמים מקצועיים חיצוניים ביניהם מנכ"ל רשות הניקוז ירדן דרומי הקודם, מנהל אגודת המים עמק חרוד בעבר ובהווה, מומחה להיערכות לחירום שהכשיר את צוותי החירום היישוביים בעבר, ויועץ הביטוח הקודם והנוכחי של המועצה.

להלן הממצאים שנאספו והועברו לקב"ט הקודם ב- 26.12.13 ולקב"ט הנוכחי במועצה האזורית הגלבוע , ב-2.11.16 , לגבי היערכות המועצה האזורית הגלבוע למצבי חירום הכוללים מלחמה , מצבים ביטחוניים , רעידות אדמה , שריפות , אירועים בלתי קונבנציונליים, שיטפונות והצפות:
תגובתו המפורטת של קב"ט המועצה (בקובץ ממוחשב שנשלח במייל) ניתנה ב-10.4.2018.

1. ממצא :

על פי ספרי תקציב המועצה לשנים 2011 ו- 2012 הסכום שיועד לצרכים שונים בתחומי ההיערכות לחירום היו קטנים מכפי שקבע ואישר מנהל מחוז הצפון במשרד הפנים. לדוגמא : ציוד למיגון אישי, פרסומים , הדרכה וכו'.

בתגובה לממצאים מסר קב"ט המועצה הקודם כי המועצה משקיעה כספים רבים בנושא בנושא החירום, במגוון רחב מאד של נושאים, במשולב עם פיקוד העורף. סכום ההוצאה על ציוד ומיגון אישי אינו סביר ומוטעה ביסודו , מעבר לכך, צריך להיבדק מה מקור הסמכות החוקית לחייב מועצה אזורית בהשקעה של כ-500 אלש"ח ברכישת ציוד למיגון.....

ראוי להדגיש , כי רוב רובו של התקציב מיועד עבור רכישת ציוד מיגון אישי לצוותי החירום ביישובים !

על כן , רכש ציוד המיגון נעשה בתהליך רב - שנתי ומבוצע הלכה למעשה, לידיעתך אנו מהמועצות הבודדות שרוכשות את ציוד המיגון.

בהתייחסות נוספת , לטיטת דוח הביקורת מסר קב"ט המועצה ב-12.5.14

כי בהמשך לאמור בממצא 1, אני מבקש לעדכן כי דוגמא לשמירה על תקציב המועצה, תוך כדי ניסיונות גיוס כספים, בה, רק לאחרונה, בקשנו מאלוף פיקוד העורף להעביר לנו ציוד מיגון מיחידות שצה"ל מתכנן לסגור בעתיד הקרוב. האלוף השיב כי נושא זה ייבחן וכמובן, במידה ונקבל סיוע זה, הדבר יחסוך כסף למועצה, תוך שאנו דואגים למיגון לעובדינו.

2. ממצא :

הסכומים שנוצלו בפועל היו אף נמוכים מהתקציב בספרי תקציב הרשות.
 (בתחומים : ציוד , בדק ותחזוקה).
בתגובה לממצאים מסר קב"ט המועצה הקודם כי הסכומים שנוצלו בתקציב ,
 לפי דעתי נוצלו בצורה היעילה , הטובה והממצה ביותר , תוך שמירה על כספי
 ציבור, שאין צורך לבצע הוצאה מיותרת.

3. ממצא :

קיים מחסור בחלק מהציוד הנדרש למצבי חירום ; למשל מסיכות מגן ,
 גנרטורים.
בתגובה נוספת לטיוטת דוח הביקורת מסר קב"ט המועצה הקודם ב-12.5.14 כי
 אם כוונתך למסכות מיגון נגד חומר כימי, ראוי להדגיש כי הנושא הינו בתחום
 סמכותו הבלעדית של פיקוד העורף , כל מדיניות החלוקה, מקומות החלוקה,
 קצב החלוקה וכל החלטה. אם כוונתך למסכות מיגון לצוותי העבודה בביוב, ככל
 הידוע לי, ציוד זה נרכש ע"י תאגיד קולחי גלבוה.
בתגובה לממצאים מסר קב"ט המועצה הנוכחי ב-10.4.2018:
 נושא ההצטיידות בציוד מיגון , מתבצע בתוכנית רב-שנתית, כחלק מתקציב
 הג"א מקומי.
 בסוף שנת 2016, נרכש גנרטור חדש בגודל KVA80, לצורך שימוש בשעת
 חירום. בתחילת 2018, יירכש בסיוע משרד הפנים, גנרטור חדש נוסף. וכך
 נעמוד על סה"כ 4 גנרטורים.
 הנני רואה חשיבות עליונה בהשלמת הציוד הנדרש לחירום, על מנת להביא את
 המועצה לרמה הנדרשת.
 מבקש לציין כי בכל הקשור לנושא אספקת המים בחירום ובשגרה-מטופל על ידי
 תאגיד "קולחי הגלבוה".

בתגובתו לטיוטת דוח הביקורת מסר קב"ט המועצה הקודם :
כמו כן , קולחי גלבוע מצוידיים בגנרטורים, על מנת לתת מענה למשאבות הביוב
בשע"ח.

מעקב אחר תיקון הליקויים (כללי וממצאים 1-3) :

א. מליאת המועצה (8-14) אישרה את ההמלצות שבדוחות הביקורת ואת סיכומי

הועדה לענייני ביקורת שדנה בדוחות : היערכות לשעת חירום בישיבתה ב-

28.8.2014.

ב. המועצה ערכה והגישה הצעת תקציב הג"א לשנת 2016 , לאחר שבשנת

2015 לא הוגשה הצעת תקציב.

ג. במסגרת דיון במליאת המועצה בשלהי שנת 2015 , התקבלה הארת מבקר

המועצה – על ידי ראש המועצה מר עובד נור , לקבל את דוחות היערכות לשעת

חירום כבסיס מחייב למועצה (באמצעות מחלקת הביטחון) , לתוכנית העבודה

בתחום ההיערכות לחירום , על כל רכיביה השונים.

ד. בשנת 2016 נכנס קב"ט חדש לתפקיד , ומאז כניסתו טיפל בחלק מהליקויים

, ובמיוחד בשלושת הליקויים הראשונים.

הדבר מתבטא בין השאר בהצטיידות בגנרטורים נוספים כן ציוד הנדרש למחסן

חירום נוסף שהוקם.

ה. יחד עם זאת נדרש איגום תקציבי במסגרת תקציב הג"א, כפי שנהוג

בחלק מהרשויות שכנות , לצורך שיקום חלק מהמקלטים הציבוריים. הנושא

יורחב בהמשך דוח מעקב זה.

4. ממצא :

לא קיים נוהל סדור בנושא התנדבות.

בתגובה לממצאים מסר קב"ט המועצה : יש למחלקת הביטחון יכולת הפעלת

מתנדבים מידית , זריזה ויעילה , עד רמת קבוצות במערכת ה – SMS ויכולת

שליחת הודעות בן רגע.

הערת הביקורת

מבקר המועצה מעיר כי יש לכתוב נוהל סדור בתחום ההתנדבות

בנוסף קיימים תרחישים מציאותיים לעת אסונות טבע בהם,

מערכות התקשורת הקיימות יקרו ויש להיערך להעברת המידע למתנדבים,

באמצעים חלופיים לאמצעים הפועלים באופן תקין בשגרה.
בתגובה לטיטת דוח הביקורת מסר קב"ט המועצה הקודם
 כי בעקבות הערתך בנושא נוהל המתנדבים וע"מ לקדם את הנושא, בחודש
 הקרוב יכתב על ידי נוהל לגיוס וריכוז המתנדבים. נוהל זה יועבר לבעלי
 התפקידים הרלוונטיים לנושא ההתנדבות.
במענה לביקורת כתב קב"ט המועצה ב-10.4.2018 כי :
 נושא תיק המתנדבים , כחלק מנושא המל"ח במועצה, נמצא באחריות גב'
 ר. ל. , מבקש לציין כי במהלך ביקורת המל"ח האחרונה , אשר
 התבצעה בתאריך 17.9.17, נבדק תיק המתנדבים, נמצא תקין, וניתנו לה דגשים
 להמשך.

5. ממצא :

לא הוקמו צוותי צח"י ביישובי המגזר הערבי במועצה.
בתגובה לממצאים מסר קב"ט המועצה הקודם :
כידוע לך, מ.א. הגלבוע מונה 34 ישובים, מהם 5 כפרים ערביים.
ביצוע השתלמות צח"י למספר כה גבוה של ישובים, דורש תכנית רב שנתית,
כפי שנעשה במ.א. הגלבוע.....
הדבר דורש התאמה ואפיונים בהשתלמויות, מאחר ואנו מדברים על ישובים
הטרורגניים וההטרורגניות אף באה לידי ביטוי גם בתוך תת הקבוצות, לדוגמא :
שונות בקבוצת הקיבוצים, לדוגמא: בין קיבוץ חפציבה ליזרעאל.
שונות בישובים בחבל התענך, לדוגמא: בין רם און לאומן. -
שונות בכפרים הערביים, לדוגמא: בין יישובי הזועביות למוקיבלה וסנדלה.
כמו כן, במציאת וקביעת אזורי ביצוע ההשתלמויות, מצאתי לנכון, כי האתגר
המורכב ביותר יישאר בסוף התהליך, כאשר נצבור ניסיון וידע, שיהוו מקור מידע
מוצק. בנוסף, ראוי להדגיש כי בכפרים הערבים, בשע"ח, גיוס האוכלוסייה איננו
קיים ולמעשה ראשי המשפחה, ראש הכפר ובעלי התפקידים הרלוונטיים
נמצאים וממשיכים לתפקד כבשגרה.
הערת הביקורת :

מבקר המועצה מעיר כי ראוי ורצוי לתרגל את התושבים במגזר הערבי במועצה לתרחישי ההתייחסות המגוונים באסונות הטבע ומצבי חירום ביטחוניים, גם בשילוב ראשי הכפר ובעלי התפקידים. הכנה מוקדמת ותרגולת מפחיתים סיכונים ואי וודאות ומאפשרת קבלת תוצאות ועמידה ביעדים, בזמן אמת.

בתגובתו לטיטת דוח הביקורת מסר קב"ט המועצה ב-10.4.2018 כי :
לא התקיים תרגול בכפרי המגזר הערבי למצבי חירום. הבסיס לתרגול כזה הוא :
הקמת צח"י בישובים אלו.

הקמת צח"י ביישובי המגזר הערבי במועצה הינה פרויקט מורכב. הנושא חשוב לנו, ואנו מנסים ליצור אינטראקציות עם נציגי הישובים במגזר הערבי, כדי להציף את הנושא ולהתחיל תהליך זה בישובים אלו.

6. ממצא :

לא הוקם מערך נוער מתנדב למצבי חירום.
בתגובתו מסר קב"ט המועצה הקודם כי ראוי להדגיש כי לרשות המועצה עומד מערך מתנדבים - מגוון מאוד, יעיל ונמרץ. באשר למערך נוער מתנדב, מאופי היישוב הכפרי, תבוא לידי ביטוי התנדבותו, תוך שהוא מסייע במשקים החקלאיים.

מבקר המועצה מעיר כי מהיכרותו עם איכות בני הנוער ביישובי הגלבוע, ניתן לשלב אותם במסגרת סיוע בעת אסונות טבע, בתחומים שונים ומגוונים ולא להגביל את סיועם למשקים החקלאיים בלבד.

בתגובה לטיטת דוח הביקורת מסר קב"ט המועצה ב-12.5.14 כי :
לאחרונה, נכנסה לתפקיד מרכזת החינוך הבלתי פורמלי, אפנה אליה על מנת שתיאות לרכז את נושא הנוער המתנדב. כמו כן, יופץ לה כתב מינוי מטעם וועדת המל"ח.

7. ממצא :

מכלולי חינוך רווחה, תחבורה ומזון לא תורגלו "על רטוב".

בתגובתו מסר קב"ט המועצה הקודם כי קביעה זו מוטעית . כל המכלולים

תורגלו, מס' רב של פעמים ומצ"ב סיכום אימון פקע"ר.

הערת הביקורת

הביקורת מעירה כי תרגול על רטוב של מכלולים שונים הכוללים קריסת מערכות

תחבורה, תקשורת וחשמל בעקבות רעידת אדמה בעוצמה גבוהה, טרם תורגלו

כתרחיש אפשרי בזמן אמת במועצה האזורית הגלבוע.

בתגובתו לטיטת דוח הביקורת מסר קב"ט המועצה הקודם ב-12.5.14 כי :

בתרגילים שאנו עורכים, אנו משלבים את כל המכלולים, בהתאם לתרחיש.

בד"כ תרחיש זה נכתב ע"י פיקוד העורף וע"פ הנחיותיו והדגשים שברצונו לכלול

בתרגיל.

מעקב אחר תיקון הליקויים (ממצא 7) :

1. ב-10.2.18 לפנות בוקר חדר לראשונה כטב"ם איראני (כלי טייס בלתי

מאויש) חמוש בחומרי נפץ, שיצא משדה התעופה T4, מאזור תדמור בסוריה,

וחצה את הגבול לישראל, דרך גבול ירדן. הכטב"ם הופל ע"י חיל האוויר בתחום

מועצת עמק המעיינות, הגובלת עם המועצה, מבלי שהצליח להסב נזק כלשהוא.

2. במהלך תרגיל פיקוד העורף במועצה שנערך ב-26.2.18, בעת סיכום התרגיל,

ראש המועצה נכח בתרגיל ושמע לראשונה, כי ניתן תרחיש ייחוס ע"י נציגי פיקוד

העורף, על כי כוחות הביטחון עשויים להשתמש בסבירות גבוהה בכביש 71

ובכביש 675, הכבישים הראשיים המנקזים את התנועה ממרבית היישובים

במועצה ואליהם.

שימוש בכבישים ע"י כלים כבדים, עשוי למנוע תנועה חופשית אל היישובים

ומהם ע"י התושבים.

כאמור ראש המועצה מסר כי בפעם הראשונה הוא נחשף לתרחיש ייחוס זה;

מכאן שעל המועצה האזורית להתארגן לתרחיש כזה, ולקחת בחשבון כי

הובהר למועצה בעבר כי בעת תרחיש אסון טבע או מלחמה על המועצה להתארגן באופן עצמאי ללא עזרת המדינה לתקופה של עד 72 שעות מפרוץ האירוע.

8. ממצא :

יש לשפר את הממשקים שבין המכלולים השונים. בתגובתו מסר קב"ט המועצה הקודם כי כשיש בסיס טוב לפעילות , כפי שקיים במועצה, תמיד יש - מקום לשיפור ולבחינה של דברים מחדש.

9. ממצא :

בתחומי המועצה האזורית הגלבוע, אין כוחות כיבוי אש וכבאיות. בתגובתו מסר קב"ט המועצה הקודם כי כידוע לך, נושא זה אינו בתחום סמכותי, סמכותנו - ואחריותנו. הדבר נתון להחלטת המשרד לבט"פ בלבד. כידוע לך, פועל ראש המועצה, על מנת שתיפתח נקודת כיבוי באזורנו והדבר נמצא בתהליך.

הערת הביקורת

מבקר המועצה מוסיף כי מליאת המועצה אישרה בישיבתה 3/14 ב-12.3.14 הקמת תחנת כיבוי בתחומי המועצה בסמוך למסילת הברזל המוקמת בקרבת צומת תל יוסף.

10. ממצא :

בתחומי המועצה האזורית הגלבוע אין כוחות מד"א ואמבולנסים. בתגובה מסר קב"ט המועצה הקודם כי כידוע לך, איננו משפיעים ואין ביכולתנו להשפיע על - פריסת הכוחות של מד"א. הדבר נעשה באחריות מד"א, שהינו גוף עצמאי, הרשום כעמותה ומנהל את הדברים , תוך שיתוף פעולה עם גורמי

ההצלה והביטחון במדינת ישראל וחשוף למגוון השיקולים, בהתאם לתקציבו.

תגובת קב"ט המועצה הנוכחי שהתקבלה ב-10.4.2018:

לפני כחצי שנה, הוקמה בגן נר תחנת הזנקה, אשר בה שוהים 2 פרמדיקים של מד"א, אמבולנס ואופנוע, הנמצאים במקום במשמרות, 24/7 וזמינים לכל אירוע בגזרתנו.
כמו כן, לפני כחודש הסתיים קורס חובשים ונהגי אמבולנס לכ-20 תושבי המועצה.

הקורס נפתח בשת"פ מועצה ומד"א, והופץ לכלל תושבי המועצה. בימים אלו בימים אלו נפתח קורס חובשים, בשת"פ עם "איחוד הצלה" גלבע. הקורס מתקיים בעפולה. בנוסף, פורסמה ביישובי המגזר הערבי, כוונה לפתיחת קורס חובשים ונהגי אמבולנס נוסף. ההרשמה בעיצומה.

11. ממצא :

רק מחסן חירום אחד לצורך אספקת מים בחירום עומד לרשות המועצה, באזור התענכים.

בתגובתו המפורטת מסר מנכ"ל תאגיד קולחי הגלבע רק ב-18.4.18, כי לתאגיד קיים מחסן חירום גדול בישוב חבר המחסן כולל כל האמצעים הנדרשים, מכלים נייחים וניידים מכלים נגררים, במות, גנראטורים, ציוד מכני, הכול מפורט ברשימות בתוך התיק.

העמדה שלנו לגבי מחסן חירום נוסף ביישוב אחר מסויגת ואנחנו מעדיפים מחסן גדול ומסודר יחד עם המועצה שימוקם באזור תעשייה מבואות הגלבע במיוחד שקיימת קרקע זמינה של המועצה למחסן שכזה.

מדיניות ניהול אספקת המים – ככלל האחריות לאספקת מים בשגרה וחרום מוטלת על ספקי המים בהתאם לרישיון אספקת המים שקיבלו מרשות המים. בשעת חרום / משבר מים המועצה תיערך לסייע לישובים באמצעים, אספקת מים וניהול המשבר ע"פ המפורט בתוכנית שהוכנה ע"י התאגיד

להתמודדות במצבי חירום.

המועצה תנהל את משבר המים בתחומה, תוודא אספקת מים לתושבים, באמצעים חליפיים, בכמות של לפחות 4 ליטר לנפש ליממה, באופן האיכותי והמיטבי ביותר לכל אורך המשבר.

בכל אירוע שבו יש שינוי באספקת המים הסדירה לאזרחים האחריות לניהול האירוע מוטלת על ראש המועצה.

תאגיד קולחי גלבע יפעל תחת החלטות ניהול אירוע של ראש המועצה.

הקמת תחנות חלוקת מים כך שהמרחק המרבי של תושב מתחנת חלוקת מים לא יעלה על 500 מטר. תחנות החלוקה יתבססו על מכלי 1 קוב נייחים .

הצבת ברזיות במכונים / בריכות / הידרנטים בישובים שנפגעו חלקית.

מילוי מים בתחנות החלוקה יבוצעו באמצעות מכל 7 קוב שיועמס על

משאית משטח של הקבלן.

מילוי מים בתחנות החלוקה – באחריות תאגיד קולחי גלבע לוודא

שמרגע שנפתחו תחנות חלוקה הן יהיו מלאות תמיד במים עבור האוכלוסייה.

סנכרון בין המחלקות במועצה לתאגיד קולחי הגלבע:

תיאום עם מחלקת הרווחה שתוודא ותדאג למתן מענה מים לאוכלוסייה

שאינה יכולה לגשת לתחנות חלוקת מים.

תיאום עם מחלקת החינוך שתוודא ותדאג למתן מענה מים למוסדות

החינוך הפועלים באירוע, נידוד מכלי מים למוסדות החינוך יבוצע בתאום עם

תאגיד קולחי גלבע.

דוברות, תיאום בהעברת מידע והסברה לאוכלוסייה החל מתחילת

האירוע על מהות הבעיה, המשמעויות הנובעות מהבעיה והפתרון שניתן.

מחלקה חקלאית, תיאום מענה מים למשק החי.

ניהול משימת אספקת מים בכלל יישובי המועצה יבוצע ע"י מנכ"ל

התאגיד ובסיוע 2 נציגות תאגיד שיוצבו במרכז ההפעלה של המועצה.

אספקת מים לישובים שמנותקים חלקית ממים אספקת המים תתבצע ע"י

הצבת ברזיות.

אספקת מים לישובים שינותקו לחלוטין ממים, תבוצע ע"י הקמת תחנות חלוקת מים שיתבססו על מכלי מים 1 קוב שיוקצו מהמחסן המרכזי שבמתחם המועצה, (משיכת המכלים באחריות מזכירי הישובים).

ביצוע סבבי מילוי מים לתחנות החלוקה שיוקמו בישובים יתבססו על 3 מיכל 5 קוב ע"ג משאית של הקבלן ומכלי 1 קוב נגררים של התאגיד.

פעולה מקצועית לתיקון תשתיות בהקדם האפשרי באחריות מנהל התפעול באמצעות הקבלנים.

הזרמת תרגיל משולב לוועדת מל"ח אירוע פגיעה בתשתיות מים וביוב בבית אלפא, באירוע תורגל על רטוב וכלל חלוקת משימות מי ומה ואיך נותנים מענה כולל הנחיית ספקי המים איך לפעול, ריענון תכנית חירום ותדרוך לכלל העובדים והקבלנים, הכנת אמצעי מיגון אישי.

הערת הביקורת

מבקר המועצה מאיר כי הביא את הממצא כעובדה קיימת, הנכונה לעכשיו. הביקורת מעריכה כי ע"י הקמת מחסן חירום נוסף בתחום המים והביוב, בתא שטח נוסף, המרוחק מהמחסן הקיים, יוקטן הסיכון לטיפול אפקטיבי במשבר מים, לכשיקרה.

12. ממצא :

מכליות שאן –חרוד לא רותקו בפועל לשימוש המועצה האזורית בחירום. בתגובה נמסרה על ידי קב"ט המועצה הקודם תגובה לא רלוונטית. הממצא כאן מתייחס לדרישת מבקר מטעם רשות המים, שהובאה לידי ביטוי, בפרוטוקול פגישה לדיון ביקורת מל"ח, מיום 11.11.12 בתאגיד קולחי הגלבוע במסגרת ביקורת רשות המים, בתחום המים בחירום. בסיכום והנחיות על ידי מרכז מל"ח מטעם רשות המים, לגבי ריתוק מכליות שאן – חרוד, לצורך גיבוי לשינוע מים בעת חירום במ.א הגלבוע.

13. ממצא :

אין בידי הרשות מידע על מחסור במקלוט שאינו ציבורי בתחום שיפוטה , על מנת להעריך את פערי המקלוט הנדרשים לכלל האוכלוסייה.

בתגובה לממצאים מסר קב"ט המועצה הקודם כי אין פערי מקלוט וזאת לאור הנחיית פיקוד העורף "הכי-מוגן שיש". ראה לדוגמא את הנחיות פקע"ר במוסדות החינוך , הנמצאים בתוך מבנים קלים. לפני כ 7 שנים , עבר פיקוד העורף למתכונת נכונה, המדברת על -"הכי מוגן שיש". הסבר מפורט על כך קיבלת מהח"מ ומהיקל"ר.

14. ממצא :

לא תורגלו הפעלות של צוותי התערבות רב מקצועיים לטיפול באוכלוסייה.

בתגובה לביקורת מסר קב"ט המועצה הקודם כי מכלול התרגילים שאנו עורכים , עונה על כל - הדרישות.

מעבר לכך ובנוסף לכך, ברצוני להדגיש כי כן בוצעו תרגילים מערכתיים. ראה לדוגמא תרגיל קליטת אוכלוסייה בביה"ס נר הגלבווע, בהפעלה וארגון של מטה המועצה, על כל מכלולה ואנשיו ובתרגילים נוספים.

15. ממצא :

לא תורגל הפעלת כלל מערך המתנדבים במועצה.

בתגובתו מסר הקב"ט הקודם כי מערך המתנדבים מופעל באופן יום יומי, נערכים כנסים, - יש דגש גדול מאוד על טיפוח המתנדב , הענקת תעודות הצטיינות ותשורות לקראת החגים. המתנדבים שותפים לפעילות התרבות וההווי במועצה והקשר איתם הוא יום יומי וקבוע. כך לדוגמא : השבוע , במהלך העדלאידע של בי"ס - עמק חרוד, הגיעו המתנדבים ע"מ לסייע במשימות המועצה, לצורך קיום עדילאידע בצורה בטוחה ובטחון מרבי.

הישוב הכפרי במ.א. הגלבווע, הכולל כ 311 מתנדבים, אינו דומה למתכונת - המתנדבים בערים , שם הקשר בין המתנדב למקום ולקהילה רופף יותר.

בתגובה לטיטת הדוח מסר קב"ט המועצה הקודם ב-12.5.14 כי :

בשנת 2015, נבצע תרגיל ממוקד למתנדבים. פעם אחת למתנדבים בוגרים

ותרגיל נוסף למתנדבי הנוער.

16. ממצא :

לא תורגלה הפעלת לשכת מידע במטה המועצה האזורית. בתגובתו מסר קב"ט המועצה הקודם כי מכלול המידע מנוהל ע"י דוברת המועצה וע"י מנהל אתר האינטרנט אשר לוקחים חלק פעיל בתרגילים, מוציאים הודעות לציבור במסגרת התרגיל, כמו כן, הנציג מפעיל ומיידע את הציבור הרחב \ באמצעות אתר האינטרנט, כגון : הפעלת צופרים, תנועות צבא ונושאים נוספים, גם ימי שגרה.

הערת הביקורת

הביקורת מעירה כי כאמור בעת אסונות טבע, תיתכן קריסת מערכות התקשורת והחשמל ויש לתרגל גם העברת המידע באמצעים חלופיים לאינטרנט.

17. ממצא :

לא תורגל מערך עובדי המועצה המרותקים ותרגול חלוקת מים ומזון. בתגובתו מסר קב"ט המועצה הקודם כי מ.א. הגלבווע מבצעת את כל התרגילים הנדרשים ואף מעבר לכך ואף יוזמת בעצמה תרגילים, תוך שהיא שומרת על איזון חשוב, ראוי ומתבקש, בין מוכנותה לבין היסטריה מיותרת, לבין השקעת מאמצים, שלא נדרשים ומיותרים.

בתגובה לטיוטת דוח הביקורת מסר קב"ט המועצה ב-12.5.14 כי :

בשנת 2015, נבצע תרגיל חלוקת מים בישוב במגזר ובאחד המושבים, בהם ישנו משק בעלי חיים.

18. ממצא :

אין ברשות המועצה האזורית טלפונים לווייניים היכולים לפעול בעת קריסה כללית של מערכות התקשורת, במצבי חירום מסוימים.

בתגובה לממצאים מסר הקב"ט :

אין ברשות המועצה טלפון לוויני, אך קיימים ברשותה מכשירי קשר "ניצן" (נייד ונייח), איתם ניתן יהיה לדבר עם גורמי שונים (כב"א, מד"א, פקע"ר ומשטרת ישראל) בשעת חירום. בנוסף, נרכשו לאחרונה 39 מכשירי קשר, איתם אמורים אנו לקיים תקשורת, במידה ורשתות התקשורת האחרות יפלו.

19. ממצא :

סקר המקלטים הציבוריים שנערך בשנת 2013 במועצה, באמצעות הרבש"ים איננו מפורט דיו, על מנת לקבל מידע אפקטיבי דיו לפערים במקלוט הציבורי.

בתגובתו קב"ט המועצה הקודם מסר כי סעיף זה חוזר על נושא פערים

במקלוט, כפי שהופיע - בסעיף 13, וגם כאן תשובתנו : כי פקע"ר פועל על פי "הכי מוגן שיש".

הערת הביקורת**מבקר המועצה מעיר כי בדוח לשנת 2012 היבטים בתחום הביטוח נכתבה****מטעמו התייחסות לנושא :**

" שווי המקלטים עיליים ותת קרקעיים (כ-42 מלש"ח) מהווים על פי הסקר כ-40% משווי כלל המבנים המבוטחים כיום במועצה .

האחריות להתקנת המקלטים הציבוריים ולתחזוקתם מוטלת על הרשויות המקומיות מעוגנת בחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א – 1951 (חוק הג"א).

תקנות ההתגוננות האזרחית (השתתפות רשויות מקומיות) (תיקון)

(התשמ"א – 1984) מטילות על הרשות המקומית את האחריות לשלמות

המתקנים (מקלטים, מבנים ומחסנים) וציוד הג"א הנמצא בתחום שיפוטן.

כפועל יוצא מאלה הוציא משרד הפנים, הנחיות להגשת מסגרת תקציב הרשות המקומית לשנת 2011, בהן נקבע כי על הרשות המקומית לבטח את הציוד, המבנים והמקלטים מפני שיטפונות, שריפה, גניבה, סיכוני חשמל וכיוצא באלה וכן להתקין גלאים ואמצעים אלקטרוניים לאבטחת המחסנים ולהתרעה על הסיכונים האמורים.

בפגישה שנערכה עם קב"ט המועצה (בשנת 2013) נמסר שלהערכתו עד כ- 20% מהמקלטים במועצה אינם שמישים כתוצאה מחדירת מים אליהם. חלק המקלטים הוצפו במהלך החורף האחרון."

מעקב אחר תיקון הליקויים

בבדיקה מדגמית של המקלטים, נמצא כי חלקם אינם ראויים לשימוש, בעיקר כתוצאה של הצפות. יתר על כן באזור התענכי"ם נמצא יישוב בו 4 מתוך 5 המקלטים הציבוריים הקיימים, עומדים כאבן שאין לה הופכין. ביישוב זה אין כמעט ממדים, היות והבנייה של רוב הבתים הייתה בתקופה שלא חויבו בבניית ממד.

פיזור המקלטים ביישוב הינו טוב והם יכולים להוות "הכי מוגן שיש", לתושבים ביישוב.

בנוסף נמצא מקלט ציבורי בשטח בית ספר המוצף מידי שנה, בחודשי החורף. מקלט זה מכיל כ-250 מקומות וממוקם בבית ספר אליו אמורים להגיע מפונים מהיישובים במועצה או מרשויות אחרות שיפונו בצפון הארץ.

בנוסף התברר כי עד עצם היום הזה לא נערכה פנייה לחברת הביטוח המבטחת את המקלטים, במסגרת ביטוחי המועצה, למרות ההערות וההמלצות בעניין זה בדוחות הביקורת הקודמים משנים 2012-2013. דוחות ביקורת אלו וההמלצות שבהם אושרו כאמור במליאת המועצה בישיבתה ב-28.8.2014.

20. ממצא :

במהלך תרגולי ועדת מלח בשנים 2012-2013, הייתה נוכחות דלה של נציגים, מרשויות ההצלה כמו: כיבוי אש, מגן דוד אדום ומשטרת ישראל,

למרות שהוזמנו.

בתגובה לממצאים מסר הקב"ט כי אנו פועלים ליידוע , לזימון ולשיתופם של חברינו בגורמי - הצלה. כידוע לך, גורמי ההצלה והמשטרה חולשים על פני שטחים נרחבים, ישובים ורשויות רבות , ועל כן יכולתם מוגבלת.
 יחד עם זאת , חשוב להדגיש, כי מאופי מ.א. הגלבווע ופעולותיה הרבות , מדובר בקשר הדוק , יום יומי, אינטימי, ובא לידי ביטוי באירועים רבים, בהם מוקמים - חפ"קים משותפים: מועצה משטרה מד"א כב"א. על כן , שיתוף הפעולה הזה – מספיק מאוד בעיני ומהווה דוגמא לשיתופי פעולה בין רשויות ההצלה לרשות המקומית , בהם משתתפים ראש המועצה בכבודו ובעצמו ומטה המועצה.

21. ממצא :

בנוסף רשויות כמו חברת החשמל וחברות התקשורת לא הוזמנו . מכאן שגם רשויות אלו שנוכחותם חשובה להערכת מצבי חירום שונים, לא השתתפו בתרגילים.

בתגובה לממצאים מסר קב"ט המועצה הקודם כי חברת החשמל פועלת באופן שוטף במועצה, בבלעדיות - וביכולת עצמאית ולא נדרש להעסיקה לריק.

הערת הביקורת

מבקר המועצה מעיר כי השתתפותם של נציגי חברות החשמל והתקשורת

הינה מחויבת על פי המציאות במדינת ישראל .

צא ולמד מאירוע סופת השלגים האחרונה, לפני כ-4 וחצי שנים אשר אירעה

בירושלים וסביבותיה, בין השאר ביישובי המועצה האזורית מטה יהודה.

הפסקות חשמל ארוכות למשך מספר ימים אירעו באזור ותושבי היישובים

במועצה האזורית התמודדו עם קשיים רבים בשל כך.

22. ממצא :

בתאריך 26.11.13 נשלח מכתב ממבקר המועצה לכל הגורמים האחראים

במועצה, בנוגע למיגון להפחתת סיכונים ממפעל תנובה בצומת תל יוסף.

בתגובה מסר קב"ט המועצה הקודם כי :

אנו עוסקים בנושא מעבר - לנדרש ונכנסים ומחברים את עצמנו לנושא מורכב יותר, הקיים בחיפה. פיקוד העורף העניק לתנובה אמצעים להתמודדות עם הסוגיה, כך שבפועל אין כל צורך ליצור עודף עיסוק בנושא. יחד עם זאת, מאחר ובימים אלו מתבצעת הרחבה של המפעל, ראוי כי הנושא יבוא לידי ביטוי בתוכניות ובהיתרים שמאשרת המועצה למפעל ואינו נמצא בתחום אחריותי או עיסוקי כלל.

מעקב אחר תיקון הליקויים :

ב-11.12.17 דלף חומר מסוכן (חומצה) ממפעל תנובה תל יוסף, 5 צוותי כיבוי מעפולה, ביניהם מיחידת החומרים המסוכנים, הגיעו לטפל בתקלה. עובדי המפעל פונו למרחק של כ- 50 מטר ממנו. בניתוח האירוע עם קב"ט המועצה נמסר ע"י האחרון למבקר, כי המפעל לא דיווח למועצה על האירוע בזמן אמת.

הערת הביקורת

כאמור מקור הסמכות של המועצה להיערך בחירום נובע, מהעובדה שנאמרה לא אחת על ידי מפקד נפת העמקים, במסגרת וועדת מל"ח, כי עלינו להסתדר באופן עצמאי ב-72 שעות הראשונות של אסון טבע, כמו רעידת אדמה בעוצמה גבוהה ואף נאמרה על ידי קב"ט המועצה בעצמו בפרוטוקול ישיבת ביקורת מל"ח ביום 11.11.12.

בנוסף התקיימו בנושא דיונים פנימיים ברשות מזכיר המועצה ב-3.6.12 בהשתתפות קב"ט המועצה וכן במפעל תנובה תל יוסף, ב-21.6.12, בהשתתפות מנהל המחלבה ובהשתתפות קב"ט המועצה בה נוהלה תרשומת.

זאת ועוד, תנובה תל יוסף העבירה לידי המועצה תיקי מפעל מחלבת תנובה תל יוסף, לטיפול באירועי חומרים מסוכנים ואש לשנים 2012-2013

2014- המדברים בעד עצמם.

בתגובתו להערה שבטיטוט דוח הביקורת מסר קב"ט המועצה הקודם כי :
ייתכן והניסוח של התייחסותי לא היה חד וברור מספיק, כדי להבהיר כי
ממיכל האמונייה שבתנובה תל-יוסף, קיים בהחלט סיכון , אך יחד עם זאת,
ראוי להדגיש כי פקע"ר העביר מערכת לצמצום הסכנה ואף ביצע במשותף
עם תנובה , תרגול בדיקה והכשרת הצוות.
אי לכך , אני סבור כי נושא האמונייה בתנובה תל יוסף מוכל ונשלט בדרך
סבירה, תוך שמעת לעת , עלינו לפקח ולעמוד עם נציגי תנובה בקשר, על
קיום ההנחיות והטיפול הראוי.

23. ממצא :

טרם התקבלה כל תגובה ; במקביל התברר כי ניתן היתר בניה להרחבת מפעל תנובה תל יוסף.
בתגובה מסר הקב"ט כי כפי שציינו בסעיף הקודם, הנושא אינו בתחום
 אחריותי / סמכויותי, ואני סומך את ידי על הוועדה המקומית לתכנון ובנייה של מ.א. הגלבוע שתעשה את עבודתה נאמנה.

24. ממצא :

המועצה האזורית הגלבוע אין רישום ומיפוי לצוברי הגז הפזורים ברחבי יישובי המועצה.
בתגובה מסר קב"ט המועצה הקודם כי מאחר והפנתה דו"ח שלם לנושא
 צוברי הגז, נעביר את -התייחסותנו לנושא בתשובתנו לדו"ח הביקורת בנושא צוברי הגז.
הערת הביקורת
מבקר המועצה העיר לקב"ט המועצה הקודם כי בנושא הערכות לחירום ,
 יש חשיבות לנושא הגז. לכן לדעת המבקר היה מקום לתגובה מצדו של

הקב"ט גם בדוח היערכות למצבי חירום.

לסיכום תגובתו כתב קב"ט המועצה הקודם :

"הביקורת שהתנהלה במשך כשנתיים, ייעלה, שיפרה והאירה נושאים – חשובים מאוד, תוך כדי ביצוע סיעור מוחות, העלאת רעיונות ודרכי טיפול, הראויים לציון.

"כחלק משיתוף זה, שנבע ממקצועיותך ועומק הידע שצברת, סייעו בידינו רבות, להצמיד את מ.א. הגלבוע צעדים נוספים בהיערכותנו המיטבית, לדוגמא: נושא התקנת מע' התראה מפני רעידת אדמה, פרי יוזמתך הברוכה ובשיתוף אתנו, הצלחנו לגייס כספים ולהתקין את המערכות בחלק מבתיה"ס.

אנו עומדים לרשותך במידע או אינפורמציה והבהרת תשובות נוספות ככל שנידרש."

בסיפא של תגובתו לטיוטת דוח הביקורת כתב קב"ט המועצה הקודם :
 "אני סבור שהערותיך חשובות מאוד ומסייעות רבות בהיערכות מ.א. הגלבוע לשע"ח".

המלצות

1. על המועצה האזורית הגלבוע להמשיך ולהצטייד בציוד מיגון , על מנת לעמוד בדרישות מערכת הביטחון. בנוסף גם לקראת התמודדות מול תרחישים משתנים האופייניים לאזורנו.
- הצטיידות ותרגול לקראת תרחישים מגוונים, ע"פ ניסיון שנצבר , עשויים להציל חיי אדם ולמנוע פאניקה בקרב התושבים.
- ביקורת מעקב אחר תיקון הליקויים :
- ההמלצה בוצעה בחלקה.
2. על המועצה האזורית הגלבוע להצטייד בכמות גנרטורים מספקת , על מנת לתת מענה למקרים של אסונות טבע , כמו רעידות אדמה בעוצמות גבוהות, שריפות ושיטפונות. אירועים אלה עשויים לגרום להפסקות חשמל ממושכות.
- אספקת מי שתיה במצבי חירום הינה קרדינלית.
- המלצה זו מקבלת חיזוק ביתר שאת בשל הכרזות נציגי פיקוד העורף במסגרת ועדת המלח , על כך שהמועצה האזורית נדרשת להיערכות באופן עצמאי בקרות אירועי אסונות טבע : כמו רעידות אדמה , כאמור ללא עזרה מבחוץ בטווח של עד 72 שעות מקרות האירוע.
- ביקורת מעקב אחר תיקון הליקויים :
- ההמלצה בוצעה בחלקה.
3. כתוצאה מאסונות טבע , כמו רעידות אדמה בעוצמות גבוהות , ייתכנו שיבושים באספקת המים כאשר יפגעו קידוחי מים וצינורות ההולכה אשר מספקים מי שתיה לתושבי המועצה.
- וכן תיתכן פגיעה בתשתיות, החשמל והתקשורת.
- לאור האמור לעיל מומלץ להכין מלאי רזרבי של בקבוקי מים , בבתי התושבים על פי מפתח של 12 ליטר לאדם שצפויה להספיק לכ -72 שעות.
- על המועצה האזורית ליידע את התושבים בדבר הצורך להצטייד בכמות

מומלצת זו, באמצעות חשבונות חיובי המים והביוב, אתר האינטרנט המועצתי,

לוחות מודעות ברחבי יישובי המועצה.

בנוסף על המועצה האזורית הגלבווע לפנות לכל תאגידי המים החיצוניים

למועצה, המספקים מים ליישובי המועצה, על מנת לקבל מהם את אופן

היערכותם לאספקת מים ליישובי המועצה בעת משבר מים / שעת חירום.

ביקורת מעקב אחר תיקון הליקויים:

ההמלצה לא בוצעה ברובה.

תגובת קב"ט המועצה ב-10.4.2018:

מבקש לציין כי בכל הקשור לנושא אספקת המים בחירום ובשגרה-מטופל על ידי

תאגיד "קולחי הגלבווע". ואנו עומדים לרשותם בכל אירוע פרטני שנדרש אליו.

4. למרות ההפסקה הזמנית שהוכרזה באספקת מסיכות המגן, על המועצה

האזורית לשאוף לכך שלרשות התושבים במועצה יעמדו ערכות מגן.

הקרבה לקו השבר והסכנה מאירועי חומ"ס גם כאירוע מתגלגל וכן תרחישים

ביטחוניים משתנים בסביבה גיאוגרפית של אי וודאות הן האינסנטיב של המלצה

זו. למשל זליגה אפשרית של חל"כ ממדינות באזורנו לארגוני טרור.

הנני ממליץ על פנייה לפיקוד העורף והמשרד להגנת הסביבה בהקדם על מנת

לברר איתם את עמדתם לגבי סוגיה זו.

ביקורת מעקב אחר תיקון הליקויים:

ההמלצה לא בוצעה.

תגובת קב"ט המועצה ב-10.4.2018:

עמדת המדינה ופיקוד העורף, היא לא לחלק מסיכות מגן ולא לרענן מסיכות

קיימות. המדינה עוסקת בזמנים אלו בתרחישי ייחוס אחרים, כגון: רעידות

אדמה וירי רקטות.

5. יש לכתוב נוהל סדור בתחום ההתנדבות במצבי חירום.

הנוהל יכלול דיפרנציאציה במצבים כמו : אסונות טבע, מצבים ביטחוניים. יש להתייחס בנוהל גם למצבים של השבתת מערכות התקשורת, וכן הפסקות חשמל ממושכות. לפיכך יש לקבוע בנוהל אמצעים להעברת המידע, אשר יתאפשר לו לעבור בזמן אמת, ללא פלאפונים, אינטרנט וכו'. כאמור לעיל ניתן להשתמש בכריזה, רצים וכו'. ביקורת מעקב אחר תיקון הליקויים : ההמלצה בוצעה בחלקה.

6. יש לקיים תרגול בכפרי המגזר הערבי למצבי חירום. ההמלצה מקבלת יתר

תוקף בשל אי הקמת צוותי החירום היישוביים בכפרים עד כה. הדגש הוא על תרגול רטוב שיכלול הדמיה של אסונות טבע, כמו רעידות אדמה בעוצמות גבוהות. בנוסף גם רישום המתנדבים כולל כמובן מנהלי האירוע וכן תרגול המתנדבים מקרב התושבים, סיוע מבחוץ של אספקת מים וכו'. ביקורת מעקב אחר תיקון הליקויים : ההמלצה לא בוצעה ברובה.

תגובת קב"ט המועצה שהתקבלה ב-10.4.2018:

לא התקיים תרגול בכפרי המגזר הערבי למצבי חירום. הבסיס לתרגול כזה הוא : הקמת צח"י בישובים אלו.

הקמת צח"י ביישובי המגזר הערבי במועצה הינה פרויקט מורכב. הנושא חשוב לנו, ואנו מנסים ליצור אינטראקציות עם נציגי הישובים במגזר הערבי, כדי להציף את הנושא ולהתחיל תהליך זה בישובים אלו.

7. יש לשלב את בני הנוער במועצה האזורית הגלבע הלומדים בכיתות י – יב במערך המתנדבים לסיוע במצבי חרום כמו : רעידות אדמה ושריפות. יש להכשיר את בני הנוער במסגרת פעילותם ההתנדבותית במוסדות החינוך

לעזרה בקהילה.

כמו כן יש לבטח את המתנדבים ע"פ הנוהל החדש במועצה.

יש לבדוק גם את אפשרות שילובם של מתנדבי השירות הלאומי תושבי הגלובע ראויים להשתתף במשימות אלה באזור המועצה.

המלצה זו מקבלת יתר דגש בשל העובדה שטרם הוקמו תחנות מד"א וכב"א באזור והגשת סיוע מידי מיומן , עשויה להציל חיים.

תגובת קב"ט המועצה ב-10.4.2018:

קיים מערך נוער מתנדב למצבי חירום, המבוסס על מדריכי ופעילי תנועות הנוער, איתם יש דרכי קשר ואותם ניתן יהיה להפעיל בשעת חירום.

לבני נוער אלו יש מחויבות אישית וזיקה לנושא ההתנדבות בשגרה ובחירום.

מתנדבי ה"שירות הלאומי" מוצבים על ידי המדינה, על פי צרכיה ואיננו יודעים אם בשעת חירום ניתן יהיה להסתייע בהם.

כמו כן, בשנה האחרונה נפתחו 2 תחנות הזנקה של כב"א ב-2 ישובים שונים

ונקודת הזנקה של מד"א, בישוב גן נר, אשר פועלת 24/7.

ביקורת מעקב אחר תיקון הליקויים :

ההמלצה בוצעה בחלקה.

8. יש לקיים תרגיל מועצתי המדמה רעידות אדמה בעוצמות גבוהות.

תרגול שכזה יאפשר התמודדות עם תרחישים מתגלגלים של הפסקות חשמל ממושכות, שריפות, קריסת מערכות תקשורת, משבר מים, הצפות ניתוק דרכים וכו'.

תרגול על רטוב יאפשר מוכנות וחוסן רב יותר, בעת קרות אסונות טבע.

התרגול גם ישפר את איכות הממשקים שבין המכלולים השונים.

ראש המועצה הקודם הציע לערוך תרגיל כזה, במסגרת דיון פנימי שקיים, ב-

24.10.13 בהשתתפות מבקר המועצה וכן קרא להציע לרשויות המוסמכות,

להשתמש באזור שטח מ.א הגלובע כפיילוט למדינת ישראל, בתחום זה.

הנני מאמץ בהמלצתי יוזמה זאת.

תגובת קב"ט המועצה ב-10.4.2018:

הנושא תורגל בוועדת המל"ח במסגרת תרגיל במתווה רעידת אדמה במוסדות החינוך, בשנת 2017.

ביקורת מעקב אחר תיקון הליקויים:

ההמלצה לא בוצעה.

9. הקמת תחנת כיבוי בתחומי המועצה האזורית הגלבוע, נדרשת בשל אופי

האירועים העשויים להתרחש בעקבות אסונות טבע.

בנוסף זמן התגובה (ע"פ תקן הרשות לכיבוי) והגעת כוחות הכיבוי בזמן הנדרש לאירועים, צפוי להשתפר עקב מיקום תחנה סמוך למרכז של המועצה. בכך יפחת הסיכון לפגיעה בחיי אדם.

מומלץ כי בסמוך לתחנת הכיבוי שתוקם סמוך למבנה המועצה האזורית, ימוקמו כלי צמ"ה הנדרשים לטיפול בהריסות מבנים ותשתיות, בעקבות רעידות אדמה.

תגובת קב"ט המועצה שהתקבלה ב-10.4.2018:

תחנת כיבוי אזורית עדיין אינה קיימת בתחום המועצה. הקמת תחנה כזו הינה באחריות, טיפול ובניה של "שירותי כבאות והצלה", עם זאת, הוקמו 2 צוותי מתנדבים בנקודות הזנקה במגן שאול ובכפר יחזקאל, בהם פועלים כ-30 איש, אשר זמינים לכל תרחיש, 24/7, וברשותם כבאית אמתית של כב"א. \

בנוסף, בימים אלו נרכשו (ואמורים להגיע למועצה תוך כחודש), 2 גרורי כיבוי אש חדשים, אשר ימסרו, ככל הנראה, לישובים, לאחר מעבר הכשרה מעשית של כב"א למתנדבי הישובים (הכוונה היא – לישובים בדרגת סיכון גבוהה, כגון: נורית, הסמוכה ליער הגלבוע).

תמוהה המלצתך בנוגע לכלי הצמ"ה. כלים אלו שייכים לגורמים פרטיים. אין לנו כלים לחייב אותם להחנות אותם במקום זה או אחר. בנוסף, מי ייקח אחריות על כלים יקרים אלו מבחינה ביטוח.

הערת הביקורת:

על המועצה לפנות לרשות הכבאות ולעשות מאמצים לשכנע, כי הקמת תחנת הכיבוי בשטח המתוכנן ע"פ החלטת מליאת המועצה, יכולה להקטין בצורה משמעותית את הסיכונים לנפש ולרכוש, במצבי חירום השונים. לגבי ההמלצה לכלי צמ"ה שניתן לרתקם לטובת המועצה במצבי חירום, יובהר כי מדובר בכלים שירותקו, ואשר לא ישהו דרך קבע במתחם תחנת הכיבוי המתוכננת.

ביקורת מעקב אחר תיקון הליקויים :

ההמלצה לא בוצעה.

10. על המועצה לפנות למד"א בבקשה להקים תחנת מגן דוד אדום בשטח המועצה

האזורית. פעולה זו עשויה לקדם את המטרה.

עקב הגידול המרשים באוכלוסיית התושבים בגלבוה וכן התוכניות העתידיות

לשנים הקרובות, ראוי כי אמבולנסים יהיו זמינים בשטח המועצה.

אין ספק שהצבת כוחות מד"א ברחבי המועצה, יפחיתו בצורה משמעותית את

הסיכון בחומרת הפגיעה ועשויים להציל חיי אדם רבים.

ההמלצה יושמה בחלקה

11. על המועצה האזורית הגלבוה לתקצב ולבצע סקר מקלטים ציבוריים מפורט,

בתיאום פיקוד העורף ובהקדם האפשרי.

על סקר המקלטים להתקיים בכל יישובי המועצה, בכל מוסדות החינוך

ובנייני הציבור, על מנת לבדוק את מצבם של המקלטים הציבוריים.

לאחר קבלת תוצאות הסקר יש למפות את מיפוי הפערים ופתרונותיהם וכן

לתקצב במסגרת תכנית עבודה את אחזקת המקלטים והשמשתם לייעודם,

בעתות חירום.

ההמלצה לא יושמה

הביקורת מעירה ביתר שאת לקב"ט ולמועצה כי יש לערוך באופן מידי סקר

מקלטים ציבוריים במועצה, כל זאת לאור המצב שהתגלה בחלק מהמקלטים

שעומדים להם כאבן שאין לה הופכין מחד ומאידך, משולמת פרמיית ביטוח יקרה

למבטחות המקלטים במסגרת פוליסת הרכוש של המועצה.

12. על המועצה האזורית הגלבוע לפנות לחברת החשמל , בבקשה לקבל את אופן

היערכותה באזור המועצה , להפסקות חשמל ממושכות שייגרמו , בעקבות

אסונות טבע וכו'.

ההמלצה לא בוצעה.

13. על המועצה האזורית הגלבוע להזמין את נציגי חברת החשמל במסגרת

ההיערכות לחירום , כחלק מהנציגים החיצוניים המוזמנים לוועדת מלח

המועצתית. - ההמלצה יושמה .

במסגרת התרגיל האחרון של פיקוד העורף במועצה , שהתקיים ב-26.2.18 נכחו

נציגי חברת החשמל ורשות הכבאות.

מבקר המועצה מאיר כי מאמצים חוזרים ונשנים של קב"ט המועצה, נשאו פירות.

נציגי הגופים נכחו בתרגיל ונתנו מענה לשאלות שהתעוררו.

יש להמשיך לדאוג לכך שנציגי הרשויות , בהן תלויה המועצה במצבי חירום

יזמנו ויגיעו , לתרגילים , המדמים תרחישים עדכניים למועצה , בחירום.

14. יש לבדוק מול חברת החשמל את האפשרות לניצול החשמל שמיוצר עצמאית

בשטחי המועצה , באמצעות התאים הפוטו –וולטאים.

הבדיקה צריכה לכלול היתכנות טכנולוגית וכן רגולטיבית באמצעות ההסכם

הקיים ואפשרות הוספת נספח מיוחד לשימוש בחשמל , המיוצר במועצה ,

לטובת שימוש עצמי על ידי תושבי יישובי המועצה , באירועי הפסקות חשמל

ממושכות .

ההמלצה בוצעה בחלקה

15. על המועצה האזורית באמצעות קב"ט ומהנדס המועצה לפנות בהקדם למפעל

תנובה תל יוסף וקבל מידע על האופן בו מוגנים מיכל האמונייה במפעל וכן חומרים

מסוכנים נוספים.

ביקורת מעקב אחר תיקון הליקויים :

ההמלצה בוצעה בחלקה בלבד.

אירוע החומ"ס האחרון שאירע כאמור בדצמבר 2017, מדגיש ביתר שאת את

המלצה זו.

16. על המועצה האזורית הגלבוע לפנות לרגולטורים בתחום הסיכונים מחומרים

מסוכנים (להלן : חומ"ס):

א. פיקוד העורף.

ב. המשרד להגנת הסביבה.

על מנת לקבל את חוות דעתם בנוגע לסיכונים, מחומ"ס בכלל וגז

האמונייה בפרט ממפעל תנובה תל יוסף.

ההמלצה בוצעה בחלקה בלבד.

17. על המועצה האזורית לפנות לפיקוד העורף / משרד הביטחון

בהקדם, על מנת לקבל סיוע למימון רכישת טלפונים לווייניים הנדרשים

לתפקוד מטה החירום במועצה בעת קריסת מערכות התקשורת

(בעקבות אסונות טבע וכיו"ב).

ההמלצה בוצעה בחלקה

טרור חקלאי

היקף הטרור והפשעה החקלאית במדינת ישראל , עלה בצורה משמעותית וקיימת הערכה , כי הנזקים בשנת 2017 בלבד , הגיעו לכ- מיליארד ומאתיים אלש"ח. מ.א הגלבוע סבלה בעבר מטרור חקלאי , בעיקר בתקופת האינתיפאדה השנייה , בתחילת שנות האלפיים.

כתוצאה מכך הוקמה גדר ההפרדה בין שטח שיפוטה לשטח האוטונומיה של הרשות הפלשתינאית.

בשל התגברות תופעה זו בחודשים האחרונים , קיימת מודעות לאומית גוברת , בצורך למיגור התופעה.

בין הפעולות שבוצעו הייתה הקמת ארגון השומר החדש , המבוסס על פעילות מתנדבים ואשר פועל גם בשטח המועצה האזורית הגלבוע.

המלצות

1. בשל התגברות התופעה ואף החמרתה במועצות אזוריות סמוכות גיאוגרפית לגלבוע , נדרש מעקב וניטור הנתונים, לגבי הטרור החקלאי בשטחי המועצה.
2. יש לפנות באופן יזום וליידע את רשויות המדינה האחראיות על הנושא , בין השאר על מנת לסייע באיגום תקציבים , על מנת להילחם בתופעה זו. (כחלק מלימוד הטיפול , בתופעת הכלבת שפשטה באזור הגלבוע).
3. יש לשקול , באופן מידי , את איוש תקן סייר השדות , במועצה שאויש עד למותו , ללא עת , של הסייר ערן ויינשטיין ז"ל.

היבטים הנדסיים

להלן הממצאים שנאספו והועברו למהנדס המועצה האזורית הקודם, ב - 18.2.2014 לגבי היערכות המועצה האזורית הגלבוע למצבי חירום הכוללים מצבים ביטחוניים, מלחמה, רעידות אדמה, שריפות אירועים בלתי קונבנציונליים, שיטפונות והצפות:

ממצא :

1. במועצה האזורית הגלבוע אין רישום ומיפוי לצוברי הגז וצנרת הולכת הגז. בתגובה מסר מהנדס המועצה הקודם (להלן המהנדס) כי הממצא נכון. לדבריו הסיבה לכך היא , כי בעת הקמת צוברי הגז ברחבי המועצה, לא הייתה קיימת חובת רישום ומתן היתרי בניה ע"פ החוק.

ממצא :

2. אין תיעוד למתן היתרי בניה לצוברי הגז במועצה האזורית הגלבוע. בתגובה מסר המהנדס הקודם כי הממצא נכון ואין כלל מיפוי לצוברי הגז הקיימים במועצה האזורית הגלבוע.

ממצא :

3. לא נערך סקר לאיתור צוברי הגז וצנרת הולכת הגז המחוברת אליהם.

בתגובה מסר המהנדס כי הממצא נכון. עקב העובדה שחברות הגז (כ-10

חברות)

לא משתפות פעולה במסירת מידע על הקמת צוברי הגז בעבר. החוק עד

לאחרונה .

לא חייב אותן למסור מידע בנושא זה.

קב"ט המועצה מסר בתגובתו ב-29.1.18 כי :

בתאריך 29.1.18, הופץ מסמך לישובים, ובו הם נדרשים לאתר ולהעביר אלינו את רשימת כלל צוברי הגז הפעילים והתקינים, אשר בתחום ישובם.

בתאריך 28.1.18, נערכה פנייה טלפונית למשרד האנרגיה והתשתיות-מנהל הדלק והגז, ע"י מחזיק תיק הדלק והגפ"מ. בשיחה עם סגן ראש מנהל הדלק- מר אילן בכר, נמסר כי מידע זה הינו רגיש ועסקי, והפנה למר אילן בנימין-מהנדס מנהל הדלק, לטובת טיפולו בנושא.

ממצא :

4. לא אותרו הגורמים האחראים, לצורך ניתוק צוברי הגז וצנרת הולכת הגז, בשעת חירום.

בתגובה מסר מהנדס המועצה הקודם כי אנחנו לא מוסמכים לאתר, להכשיר ולמנות אנשים לצורך ניתוק צנרת הגז.

המלצת המהנדס היא לאתר מספר טכנאי גז במועצה האזורית,

המורשים ומוסמכים לנתק את צוברי הגז בעת מצבי חירום.

קב"ט המועצה מסר בתגובתו ב-29.1.18 כי :

בתאריך 31.8.17, מונה עובד מועצה בשם א.ב, אשר מלבד תפקידו

במועצה, משמש בחירום כמחזיק תיק דל"ק וגפ"מ, במסגרת המל"ח.

לאחרונה בוצעה לו ביקורת ע"י גברת לילך קוש, ממנהלת הדלק בצפון,

ובסיום הביקורת, ניתן לו ציון 100 בגין מוכנות לחירום וידע בנושא.

בנוסף, מר א.ב עבר יום עיון בנושא גז טבעי.

מחזיק תיק דלק וגפ"מ יצר קשר עם 2 טכנאי גז מורשים וחברה פרטית,

המתגוררים בתחום מ.א. הגלבווע, והראו נכונות לסייע במצבי חירום, ע"פ

קריאה.

ביקורת מעקב על תיקון הליקויים :**ההמלצה בוצעה בחלקה****ממצא :**

5. **למועצה האזורית הגלבוע אין מערכת GIS , היכולה לספק מידע מעודכן לגבי**

מבנים ותשתיות ברחבי המועצה, שתעמוד לרשות מקבלי ההחלטות בעת אירועי ומצבי חירום.

בתגובה מסר המהנדס הקודם כי הממצא נכון. יחד עם זאת אנחנו יוצאים

כעת למכרז על מנת להקים מערכת שנקראת רציפות תפקודית ,

הפועלת בשעת חירום : זוהי מערכת GIS שכוללת רציפות

תפקודית.

ממצא :

6. **לא נערך סקר מבנים ציבוריים מעודכן לצורך הערכת סיכון**

עמידותם ברעידות אדמה בעוצמות שונות.

בתגובה מסר המהנדס הקודם כי הממצא נכון ואין כרגע פתרון.

ממצא :

7. **לרשות המועצה האזורית הגלבוע לא עומדים מהנדסים –**

קונסטרוקטורים בכמות מספקת, על מנת לבדוק את מצב מסוכנות

המבנים במועצה , לאחר קרות אירועי ומצבי חירום.

בתגובה מסר המהנדס הקודם כי הממצא נכון ואין כרגע פתרון.

ממצא :

8. **טרם הועברו נתוני המבנים הציבוריים במועצה האזורית הגלבוע ,**

לוועדת ההיגוי לרעידות אדמה , ע"פ בקשתם מחודש מאי 2012 .

(בעקבות פגישת מבקר המועצה עם יו"ר ועדת ההיגוי לרעידות אדמה).

בתגובה מסר המהנדס הקודם כי הממצא נכון . בשל העובדה שלא התקיים סקר מבנים , לא ניתן היה לעדכן את הרשימה. ביקורת מעקב על תיקון הליקויים :

ממצא :

9. בתאריך 26.11.13 נשלח מכתב באמצעות המייל לכל הגורמים האחראים במועצה , בנוגע למיגון להפחתת סיכונים ממפעל תנובה בצומת תל יוסף. בתגובה מסר המהנדס הקודם כי הממצא נכון .

ממצא :

10. לא התקבלה כל תגובה למכתב זה, אך במקביל התבררה העובדה כי ניתן היתר בניה להרחבת המפעל.

בתגובה מסר המהנדס הקודם כי ההיתר להרחבת מפעל תנובה תל יוסף , אינה קשורה למיכל אמוניה שממוקם בחלק המפעל הישן. (בעל היתר ישן).
 אם רשות כיבוי אש דורשת דברים אחרים , לי אין סמכות אכיפה בתחום של סכנה מאמוניה. האחריות היא לדעתי על המשרד להגנת הסביבה.
 ידוע לי שבכוונתם לאחר שיסיימו את תהליך התכנון , להגנה מפני סכנת קריסה , של המבנים הסמוכים למיכל האמוניה, יבוצע חיזוק למבנים הסמוכים. (בהתאם לסיכום הפגישה שנערכה עם הנהלת

המפעל בחודש יוני 2012).

ממצא :

11. קיים פער בין מספר טכנאי הגז הנדרשים למצבי חירום ובין מספרם של טכנאי הגז העומדים לרשות המועצה האזורית, שניתן לרתק אותם בעת חירום.
בתגובה מסר המהנדס הקודם כי הממצא נכון .

ממצא :

12. לא מתקיים פיקוח על ביצוע הבניה , המאשר שהביצוע הוא בהתאם לתכנון המאושר בנוגע להרחבות הבנייה הפרטית , ביישובי המועצה האזורית הגלבוע.
בתגובה מסר המהנדס הקודם כי הממצא איננו נכון .
לכל היתר של הוועדה המקומית לתכנון ולבניה , שניים ממפקחי הוועדה בודקים כל הרחבה והרחבה במועצה.
בנוסף אנחנו לוקחים מבעל היתר , ערבות בנקאית על מנת לוודא שאותו אדם בונה על פי היתר. בנושא של חוזק המבנה האחריות היא של המהנדס של יזם התוכנית.
חתימה אחת שלהם מספיקה בכך שבדקו את כל התהליך.

ממצא :

13. לא מתקיים תיאום בין המועצה האזורית הגלבוע לחברת החשמל , בנוגע להיערכות לאירועי ומצבי חירום.
בתגובה מסר המהנדס הקודם כי הממצא נכון .

ממצא :

14. מכאן שאין למועצה האזורית הגלבוע מידע לגבי היערכות חברת החשמל באירועי ומצבי חירום, הרלוונטי לאזור בו שוכנת המועצה האזורית הגלבוע.

בתגובה מסר המהנדס הקודם כי הממצא נכון

המלצות

1. יש לבצע בהקדם, סקר לצורך איתור ורישום צוברי הגז הקיימים, בשטחי המועצה האזורית הגלבוע. כמו כן מומלץ לאתר גם בלוני גז בכמויות גדולות הממוקמים ביחד, באותו אתר. –

הערת הביקורת:

החלו פעולות בנושא, אך ההמלצה לא יושמה ברובה.

בשל חשיבות הנושא, מבקר המועצה מכין דוח נפרד לגבי הטיפול בצוברי הגז. – הוגש להתייחסותו של מהנדס המועצה הנוכחי, אך טרם ניתן מענה.

2. יש לערוך בהקדם סקר מבנים ציבוריים מעודכן, על מנת לקבל מידע שיאפשר הערכת סיכונים לגבי עמידות המבנים.

הערת הביקורת:

הוגש להתייחסותו של מהנדס המועצה הנוכחי, אך טרם ניתן מענה.

3. לאחר השלמת סקר המבנים על המועצה להעביר בהקדם את רשימת מבני הציבור לוועדה להיערכות לרעידות אדמה במסגרת הוועדה, בוחנים מימון מהנדס קונסטרוקטור שיעריך את עמידות המבנים וכן מתן סיוע ממדינת ישראל.

4. על המועצה האזורית הגלבוע, לנסח טופס המיועד לחתימת המהנדסים - הקונסטרוקטורים של היזם האחראי לביצוע הפרויקט. כך שחתימתם תחייב אותם על שלב היציקות ויציבות המבנה בפרויקט.

5. על המועצה לנסות לאתר מהנדסים – קונסטרוקטורים על מנת שניתן יהיה לרתק אותם בעת מצבי חירום.

6. על המועצה לנסות ולאתר טכנאי גז המתגוררים באזור המועצה על מנת שניתן יהיה לנתק באמצעותם את צוברי הגז וצנרת הולכת הגז, במצבי חירום.

הערת הביקורת:

ההמלצה בוצעה בחלקה.

7. על המועצה האזורית הגלבוע להתנות מתן טופס 4, למבנה בהרחבת

מפעל תנובה תל יוסף, במיגון מיכל האמוניה שבמפעל. -

הערת הביקורת:

ההמלצה בוצעה בחלקה.

שיטפונות והצפות

בעקבות אירוע הצפות ב- 9.1.13 , שבעקבותיו נחסם כביש 71 , הכביש הראשי שחוצה את המועצה ממערב למזרח , בדק מבקר המועצה את הסיבות לכך.

חשיבות הבדיקה נבעה גם מאירוע שיטפון שאירע בנחל חרוד ב-1994 , בו קיפחו את חייהם שני תושבי עמק בית שאן, בעת שהרכב בו שהו, נסחף לנחל חרוד באזור צומת נבות.

לשם כך נפגש המבקר עם מנכ"ל רשות הניקוז ירדן דרומי , הקודם , ב-21.11.14 וקיבל ממנו סקירה משביעת רצון על ההיערכות לאירועי שיטפונות והצפות. בנוסף קיים המבקר סיורים ברחבי המועצה האזורית וכן קיים התייעצויות עם מומחים.

במסגרת הפגישה תוארו הפעולות שננקטו לקראת גשמי עונת סתיו – חורף 2014 – 2013 וכן התוכניות העתידיות למניעת אירועי הצפה 2013 באמצעות התשתיות החדשות המשולבות בשינויים התכנוניים :

1. בניית מסילת הברזל בקטע שבין עפולה לבית שאן , ע"י חברת נתיבי ישראל.
 2. הרחבתו המתוכננת של כביש 71 , שחוצה את המועצה ממזרח למערב, לארבעה מסלולים ותוספת מחלפים.
- נערכו סיורים עצמאיים וכן סיור מקיף בהשתתפות מנכ"ל רשות הניקוז ירדן דרומי , לאורך תוואי מסילת הברזל המקבילה לכביש 71 וכן באמצעות רכב שטח בערוצי הנחלים היורדים מכיוון רמות יששכר לעמק חרוד.

המלצות

1. מומלץ לטפל באחזקת מעבירי המים מתחת לכביש 71 , על מנת למנוע הצפות ופגיעה בכביש הקיים עד להרחבתו בפועל.
 2. יש לטפל בערוצי הנחלים שיזפים, גבע, יחזקאל וחרוד בין השאר באמצעות ניקוי ערוצי הנחלים מקנה סוף וכדומה , על מנת לאפשר זרימה תקינה.
- כל זאת על מנת למנוע הצפות ואגירת מים בלתי רצונית אשר עשויה להוות מצע לדגירת יתושים.

ביקורת מעקב אחר תיקון הליקויים :

פרויקט הקמת רכבת העמק הסתיים בסתיו 2016. מובילי המים הוקמו ומאז לא חוותה המועצה אירועים שיטפוניים.

יחד עם זה הנני משאיר את ההמלצות בעינן על מנת שתהיה בקרה ומעקב מתמשכים

בין השאר , בשל אירועי השיטפונות האחרונים שגבו חיי אדם וכן בהינתן שינויים

אקלימיים.

..